

OPIS UKREPOV

I Sheme podpore iz Priloge I k Uredbi Sveta (ES) št. 73/2009

I.1	Shema enotnega plačila – naslov III	Po tej shemi, ki je bila uvedena z reformo skupne kmetijske politike leta 2003, so kmetje prejeli nevezano enotno plačilo. Pred reformo iz leta 2003 je kmet lahko prejel več posebnih neposrednih plačil, med katerimi je bilo vsako povezano s posamezno vrsto proizvodnje pridelkov in živino (žita, mleko, govedina ...). Z reformo iz leta 2003 so bila ta posebna neposredna plačila vključena v enotno plačilo in proizvodno nevezana na pridelke in živino.
I.2	Shema enotnega plačila na površino – naslov V, poglavje 2	Zaradi omejenih upravnih zmogljivosti in ker ni preteklih podatkov, so imele nove države članice (tj. tiste, ki so se Evropski uniji pridružile v letih 2004 in 2007) možnost uporabe sheme enotnega plačila na površino, namesto da bi uporabile standardne sheme neposrednih plačil. Shema enotnega plačila na površino je določala pavšalno nevezano plačilo na površino, ki se je izplačalo za upravičena kmetijska zemljišča in je nadomestilo skoraj vsa plačila, odobrena v državah članicah, ki niso nove države članice.
I.3	Pomoč za pridelovalce sladkorne pese in trsa – naslov IV, poglavje 1, oddelek 7	To je bila pomoč za prestrukturiranje, prvotno predvidena v členu 3 Uredbe (ES) št. 320/2006 o ustanovitvi začasne sheme za prestrukturiranje industrije sladkorja v Skupnosti in spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1290/2005 o financiranju skupne kmetijske politike, za najmanj 50 % kvote sladkorja, določene 20. februarja 2006 v Prilogi III k Uredbi Sveta (ES) št. 318/2006 o skupni ureditvi trgov v sektorju sladkorja in predvidene v oddelku 7 naslova IV poglavja 1 Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 za pridelovalce sladkorne pese in sladkornega trsa. Pomoč se odobri za največ pet zaporednih let do tržnega leta 2013/2014.
I.4	Plačila za goveje in telečje meso – naslov IV, poglavje 1, oddelek 11	<ul style="list-style-type: none"> – Premija za krave dojilje: vezano plačilo, odobreno kmetu, ki na svojem kmetijskem gospodarstvu redi krave dojilje in telice vsaj šest zaporednih mesecev od datuma zahtevka za pomoč v deležu najmanj 60 % števila krav dojilj in največ 40 % števila živali, za katere se vloži zahtevek za plačilo. Premija znaša 200 EUR na upravičeno žival. Država lahko plača dodatno nacionalno premijo do največ 50 EUR na žival. – Posebna premija: vezana premija, odobrena kmetom, ki na svojih kmetijskih gospodarstvih redijo govedo moškega spola za pitanje v obdobju dveh mesecev od datuma zahtevka za pomoč. Premija znaša 210 EUR enkrat v življenju vsakega bika, starejšega od devet mesecev, in 150 EUR dvakrat v življenju vsakega vola, prvič v starosti devetih mesecev in drugič v starosti 21 mesecev. – Klavne premije za teleta in za govedo, razen za teleta: vezano plačilo, odobreno kmetu ob zakolu živali, ki izpolnjujejo pogoje za premije in so bile na kmetiji najmanj dva meseca, ali ob njihovem izvozu v tretjo državo. Premija znaša 80 EUR za upravičene bike, vole, krave in telice od starosti osmih mesecev ter 50 EUR za teleta, stara več kot en mesec in manj kot osem mesecev in z maso klavnega trupa do 185 kg.

I.5	Premije za sektor ovčjega in kozjega mesa – naslov IV, poglavje 1, oddelek 10	<ul style="list-style-type: none"> – Premije za ovce samice in koze: vezana plačila, odobrena kmetu pod določenimi pogoji za rejo ovc samic ali koz najmanj 100 dni od zadnjega dneva obdobja za vložitev zahtevkov za pomoč. Premije znašajo 21 EUR na ovco samico, rejeno za proizvodnjo mesa, in 16,8 EUR na ovco samico za proizvodnjo mleka ali na kozo. – Dodatna premija: vezano plačilo, odobreno kmetu na območjih, kjer pomeni vzreja ovc in koz tradicionalno dejavnost ali pomembno prispeva k podeželskemu gospodarstvu, ali kmetu, ki izvaja sezonsko selitev živali, pod določenimi pogoji. Premija znaša 7 EUR na ovco samico in na ovco/kozo.
I.6	Plačilo za bombaž, vezano na kmetijsko rastlino – naslov IV, poglavje 1, oddelek 6	Proizvodno vezano plačilo za bombaž je vezano plačilo, ki se odobri na hektar upravičene površine bombaža. Površina je upravičena le, če je na kmetijskem zemljišču, na katerem je država članica odobrila pridelavo bombaža, posajenem s sortami, ki jih je odobrila država članica, in dejansko požetem pod normalnimi pogoji rasti. Pomoč za kmete, ki so člani odobrene medpanožne organizacije, se poveča za 2 EUR.
I.7	Posebna podpora – naslov III, poglavje 5	Države članice lahko kmetom odobrijo posebno podporo: 1) za posebne vrste kmetovanja, ki so pomembne za varovanje ali izboljšanje okolja, 2) za izboljšanje kakovosti kmetijskih proizvodov, 3) za izboljšanje trženja kmetijskih proizvodov, 4) za izvajanje strožjih standardov v zvezi z dobrim počutjem živali, 5) za posebne kmetijske dejavnosti, ki prinašajo dodatne koristi za kmetijstvo in okolje, 6) za obravnavanje posebnih neugodnosti v sektorju mlečnih proizvodov, govejega, telečjega, ovčjega in kozjega mesa ter riža na določenih območjih ali za posebne načine kmetovanja, 7) na območjih, kjer se izvajajo programi prestrukturiranja in/ali razvoja, 8) v obliki prispevkov za premije za zavarovanje pridelkov in rastlin, 9) z vzajemnimi skladi za bolezni živali in rastlin ali okoljske nesreče. Države članice lahko porabijo do 10 % (3,5 % v primeru vezanih plačil) svoje nacionalne zgornje meje za financiranje navedene podpore.

II Sheme podpore iz Priloge I k Uredbi (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta

II.1	Shema osnovnega plačila – naslov III, oddelki 1, 2, 3 in 5	Shema osnovnega plačila je plačilo na površino, nevezano na proizvodnjo in obvezno za države članice, ki deluje na podlagi plačilnih pravic, dodeljenih kmetom. Shema osnovnega plačila (skupaj s shemo enotnega plačila na površino) je del osnovnega plačila, kar je predpogoj, da ima kmet dostop do drugih shem neposrednih plačil, razen prostovoljne vezane podpore.
II.2	Shema enotnega plačila na površino – člen 36	Shema enotnega plačila na površino je nevezano plačilo na površino, plačano za upravičene hektarje, ki jih prijavi kmet. Države članice, ki so uporabljale shemo enotnega plačila na površino v letu 2014, se lahko odločijo, da bodo še naprej uporabljale osnovno plačilo v obliki enotnega plačila na površino do 31. decembra 2020.
II.3	Prerazporeditveno plačilo – naslov III, poglavje 2	Prerazporeditveno plačilo je nevezano plačilo na površino, namenjeno podpori manjših kmetij z zagotavljanjem dodatne podpore za njihove prve hektarje, prijavljene na podlagi osnovnega plačila. Prerazporeditveno plačilo za države članice ni obvezno. Po potrebi lahko države članice porabijo do 30 % svoje nacionalne zgornje meje za financiranje tega plačila. Plačilo na hektar ne sme preseči 65 % nacionalnega ali, kadar je to ustrezno, regionalnega povprečnega plačila na hektar in se odobri za do prvih 30 hektarjev ali pa se ta prag poviša, kadar je to ustrezno, a ne sme preseči nacionalne povprečne velikosti kmetije iz Priloge VIII k Uredbi (EU) št. 1307/2013.
II.4	Plačilo za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje – naslov III, poglavje 3	„Zelena“ komponenta: poleg sheme osnovnega plačila / sheme enotnega plačila na površino kmetje prejmejo nevezano plačilo na površino na hektar za upoštevanje treh kmetijskih praks v korist podnebjju in okolju: <ul style="list-style-type: none"> - diverzifikacije kmetijskih rastlin; - ohranjanja trajnega travinja, - obstoja površine z ekološkim pomenom na kmetijski površini.
II.5	Plačilo za območja z naravnimi omejitvami – naslov III, poglavje 4	Plačilo za območja z naravnimi omejitvami je nevezano plačilo na površino, zagotovljeno poleg osnovnega plačila za kmete, ki so na območjih z naravnimi omejitvami. To plačilo za države članice ni obvezno. Po potrebi lahko države članice porabijo do 5 % letne nacionalne zgornje meje iz Priloge II za financiranje tega plačila.

II.6	Plačilo za mlade kmete – naslov III, poglavje 5	Plačilo za mlade kmete je nevezano plačilo na površino, odobreno poleg osnovnega plačila za mlade kmete (mlajše od 40 let, ki prvič vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo kot njegovi nosilci ali pa so ga vzpostavili v petih letih pred prvo vlogo za shemo). To plačilo je obvezno za države članice in za njegovo financiranje je mogoče porabiti do 2 % nacionalne zgornje meje iz Priloge II. Mladi kmet lahko prejme tako plačilo za obdobje največ petih let po vzpostavitvi kmetijskega gospodarstva. Države članice odločijo o uporabljeni metodi izračuna za to plačilo in glede na to odločitev se plačilo za mlade kmete odobri kot dopolnilno plačilo na hektar ali kot pavšalni znesek na gospodarstvo.
II.7	Prostovoljna vezana podpora – naslov IV, poglavje 1	Podpora je namenjena posameznim sektorjem in proizvodom. Države članice se lahko odločijo, da porabijo do 8 % (na podlagi odobritve Komisije z odstopanjem do 13 % ali več) svoje nacionalne zgornje meje za neposredna plačila in +2 % za podporo stročnicam za financiranje vezane podpore sektorjem ali regijam, v katerih se določene vrste kmetovanja ali določeni kmetijski sektorji, ki so posebej pomembni iz gospodarskih, socialnih ali okoljskih razlogov, spopadajo s težavami.
II.8	Plačilo za bombaž, vezano na kmetijsko rastlino – naslov IV, poglavje 2	Proizvodno vezano plačilo za bombaž je vezano plačilo, ki se odobri na hektar upravičene površine bombaža. Površina je upravičena le, če je na kmetijskem zemljišču, na katerem je država članica odobrila pridelavo bombaža, posajenem s sortami, ki jih je odobrila država članica, in dejansko požetem pod normalnimi pogoji rasti. Pomoč za kmete, ki so člani odobrene medpanožne organizacije, se poveča za 2 EUR.
II.9	Shema za male kmete – naslov V	Shema za male kmete je poenostavljena shema podpore za male kmete z zmanjšanim upravnim bremenom, ki se določi kot pavšalni znesek na gospodarstvo ali kot znesek, pri katerem se upošteva znesek, ki bi ga kmet lahko prejel zunaj sheme v letu 2015 ali na letni ravni. Raven plačila je omejena na največ 1 250 EUR (države članice lahko določijo nižjo zgornjo mejo).
II.10	Povrnitev odobritev, prenesenih iz proračunskega leta 2014 – člen 26(5) Uredbe (EU) št. 1306/2013	Povrnitve odobritev, prenesenih iz proračunskega leta 2014, sorazmerno z zneskom prilagoditve finančne discipline, v skladu s členom 26(5) Uredbe (EU) št. 1306/2013.

III Sheme podpore in ukrepi iz Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta

III.1	Javna intervencija – poglavje I, oddelek 2	Kadar tržne cene določenih kmetijskih proizvodov padejo pod predhodno določeno raven, lahko posredujejo javni organi držav članic in stabilizirajo trg, tako da odkupijo presežke, ki so nato lahko skladiščeni do povišanja tržne cene.
III.2	Pomoč za zasebno skladiščenje – poglavje I, oddelek 3	Pomoč, odobrena kot začasna podpora proizvajalcem določenih proizvodov za stroške zasebnega skladiščenja.
III.3	Shema šolskega sadja in zelenjave ter mleka – poglavje II, oddelek 1	Pomoč za podporo razdeljevanju kmetijskih proizvodov otrokom v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, da se poveča njihovo uživanje sadja, zelenjave in mleka ter izboljšajo njihove prehranjevalne navade.
III.4	Pomoč v sektorju sadja in zelenjave – poglavje II, oddelek 3	Pridelovalce se spodbuja, da se pridružijo organizacijam proizvajalcev. Te prejmejo podporo za izvajanje operativnih programov, ki temeljijo na nacionalni strategiji. Pomoč se odobri tudi za zmanjšanje nihanja dohodkov zaradi kriz. Podpora se zagotovi za ukrepe za preprečevanje/obvladovanje kriz v okviru operativnih programov, tj.: umik proizvoda, zgodnje obiranje/opustitev spravila, orodja za promocijo in obveščanje, usposabljanje, zavarovanje letine, pomoč pri zagotavljanju bančnih posojil in kritju upravnih stroškov vzpostavljanja vzajemnih skladov (stabilizacijski skladi v lasti kmeta).
III.5	Podpora v vinskem sektorju – poglavje II, oddelek 4	Različne pomoči, odobrene za zagotovitev tržnega ravnotežja in povečanje konkurenčnosti evropskega vina: pomoč za promocijo vina na trgih tretjih držav ter informacije o odgovornem uživanju vina in sistemu ZOP/ZGO Evropske unije; sofinanciranje stroškov za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov, za naložbe v vinarne in v tržne zmogljivosti ter inovacije; podpora za zgodnje obiranje, vzajemne sklade, zavarovanje letine in destilacijo stranskih proizvodov.
III.6	Podpora v sektorju oljčnega olja in namiznih oljk – poglavje II, oddelek 2	Podpora, dodeljena za triletno delovne programe, ki jih sestavijo organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev ali medpanožne organizacije na enem ali več od naslednjih področij: (a) spremljanje in upravljanje trga v sektorju oljčnega olja in namiznih oljk; (b) izboljšanje vplivov na okolje pri gojenju oljk; (c) povečanje konkurenčnosti gojenja oljk s posodobitvijo; (d) izboljšanje kakovosti proizvodnje oljčnega olja in namiznih oljk; (e) sistem sledljivosti, certificiranje in zaščita kakovosti oljčnega olja in namiznih oljk; (f) širjenje informacij o ukrepih, ki jih izvajajo organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev ali medpanožne organizacije za izboljšanje kakovosti oljčnega olja in namiznih oljk.

III.7	Pomoč v sektorju čebelarstva – poglavje II, oddelek 5	Pomoč, odobrena v podporo temu sektorju v okviru čebelarskih programov za izboljšanje proizvodnje in trženja čebelarskih proizvodov.
III.8	Pomoč v sektorju hmelja – poglavje II, oddelek 6	Pomoč, odobrena organizacijam proizvajalcev hmelja
III.9	Izvozna nadomestila – poglavje VI	Pomoč, dodeljena za določene proizvode, izvožene v izjemnih okoliščinah in v okviru omejitev, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov, sklenjenih v skladu s PDEU, ki pokriva razliko med cenami v Uniji in cenami na svetovnem trgu.
III.10	Izredni ukrepi – Ukrepi proti motnjam na trgu – poglavje I, oddelek 1	Izredni ukrepi, odobreni v skladu s členoma 219(1) in 220(1) ter členom 221(1) in (2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 kot ukrepi za podpiranje kmetijskih trgov v skladu s členom 4(1)(a) Uredbe (EU) št. 1306/2013.

IV/A Ukrepi iz poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013

IV/A.1	[RP] člen 14	Prenos znanja in dejavnosti informiranja	Ta ukrep se nanaša na usposabljanje in druge vrste dejavnosti, kot so delavnice, inštruiranje, demonstracijske aktivnosti, dejavnosti informiranja, programi kratkoročne izmenjave kmetov in gozdnih posestnikov ter obiskov za krepitev človeškega potenciala oseb, dejavnih v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju, upravljavcev zemljišč in MSP, ki delujejo na podeželskih območjih.
IV/A.2	[RP] člen 15	Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah	Cilj tega ukrepa je izboljšati trajnostno upravljanje ter gospodarsko in okoljsko učinkovitost kmetijskih in gozdarskih gospodarstev ter MSP, ki delujejo na podeželskih območjih, z uporabo storitev svetovanja ter ustanavljanjem služb za svetovanje, služb za pomoč pri upravljanju kmetij in služb za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah. Prav tako ta ukrep spodbuja usposabljanje svetovalcev.
IV/A.3	[RP] člen 16	Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila	Ta ukrep podpira vse nove udeležence v shemah kakovosti Unije ter nacionalnih in prostovoljnih shemah kakovosti. Podpora lahko vključuje tudi stroške dejavnosti informiranja in promocije za izboljšanje ozaveščenosti potrošnikov o obstoju in specifikacijah proizvodov, proizvedenih v okviru teh shem kakovosti Unije in nacionalnih shem kakovosti.
IV/A.4	[RP] člen 17	Naložbe v osnovna sredstva	Ta ukrep naj bi pripomogel k izboljšanju gospodarske in okoljske učinkovitosti kmetijskih gospodarstev in podeželskih podjetij, izboljšanju učinkovitosti sektorja trženja in predelave kmetijskih proizvodov, zagotovitvi infrastrukture, potrebne za razvoj kmetijstva in gozdarstva, ter podpiranju naložb neprofitnega značaja, potrebnih za doseganje okoljskih ciljev.
IV/A.5	[RP] člen 18	Obnavljanje potenciala kmetijske proizvodnje, prizadetega zaradi naravnih nesreč, in uvajanje ustreznih preventivnih ukrepov	Ta ukrep bi moral kmetom pomagati pri preprečevanju naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov ali obnovi prizadetega potenciala kmetijske proizvodnje po uradni potrditvi pristojnih javnih organov držav članic, da se v primeru takšnih razmer kmetijam pomagata zagotoviti sposobnost preživetja in konkurenčnost.
IV/A.6	[RP] člen 19	Razvoj kmetij in podjetij	Ta ukrep omogoča podporo za vzpostavitev in razvoj novih ekonomsko uspešnih dejavnosti, kot so nova kmetijska gospodarstva, ki jih vodijo mladi kmetje, in nova podjetja na podeželskih območjih, ali za razvoj majhnih kmetij. Podpora je namenjena tudi novim ali obstoječim podjetjem za naložbe in razvoj nekmetijskih dejavnosti, ki so bistvene za razvoj in konkurenčnost podeželskih območij in za vse kmete, ki se odločijo za diverzifikacijo svojih kmetijskih dejavnosti. Ta ukrep zagotavlja izplačila kmetom, ki so upravičeni do sodelovanja v shemi za male kmete in ki trajno prenesejo svoje kmetijsko gospodarstvo na drugega kmeta.
IV/A.7	[RP] člen 20	Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih	Ta ukrep podpira posredovanje za spodbujanje rasti ter okoljske in socialno-ekonomske trajnosti podeželskih območij, zlasti z razvojem lokalne infrastrukture (vključno s širokopasovnostjo, energijo iz obnovljivih virov in socialno infrastrukturo) in lokalnih osnovnih storitev ter tudi z obnovo vasi in dejavnosti, katerih cilja sta obnova in izboljšanje kulturne in naravne dediščine. Ta ukrep podpira tudi selitev dejavnosti in spremembo namembnosti objektov, da se izboljša kakovost življenja ali poveča okoljska učinkovitost naselja.
IV/A.8	[RP] člen 21 (22–26)	Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti	Cilj tega ukrepa je spodbujati naložbe v razvoj drugih gozdnih zemljišč, v varstvo gozdov ter v inovacije na področju gozdarstva, gozdarskih tehnologij in gozdnih proizvodov, da se prispeva k potencialu rasti na podeželskih območjih.

		gozdov za preživetje	
IV/A.9	[RP] člen 22	Pogozdovanje in osnovanje gozdnih zemljišč	Ta podukrep zagotavlja podporo za operacije pogozdovanja in osnovanja drugih gozdnih zemljišč na kmetijskih in nekmetijskih zemljiščih.
IV/A.10	[RP] člen 23	Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov	Ta podukrep podpira vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov in praks, kjer se olesenele trajnice namenoma zasadijo s kmetijskimi rastlinami in/ali živalmi na isti zemljiški enoti.
IV/A.11	[RP] člen 24	Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov	Ta podukrep je namenjen preprečevanju in obnovi (čiščenju in ponovni zasaditvi) proizvodnega potenciala gozdov zaradi gozdnih požarov, drugih naravnih nesreč, vključno z napadi škodljivcev in izbruhi bolezni, ter s podnebnimi spremembami povezanih nevarnosti.
IV/A.12	[RP] člen 25	Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov	Ta podukrep podpira ukrepe za izboljšanje okoljske vrednosti gozda, olajšanje prilagajanja gozdov na podnebne spremembe in blažitve njihovih posledic za gozdove, zagotavljanje ekosistemskih storitev in povečevanje javne uporabnosti gozda. Treba je zagotoviti povečanje okoljske vrednosti gozda.
IV/A.13	[RP] člen 26	Naložbe v gozdarske tehnologije, predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov	Cilj tega podukrepa je podpora pri naložbah v mehanizacijo in/ali opremo za pridobivanje, razrez, mobilizacijo in predelavo lesa pred industrijskim žaganjem lesa. Glavni cilj tega podukrepa je izboljšati gospodarsko vrednost gozdov.
IV/A.14	[RP] člen 27	Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev	Ta ukrep podpira ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev, zlasti v prvih letih, ko nastanejo dodatni stroški, da proizvajalci skupaj obvladujejo tržne izzive in krepijo pogajalsko moč v povezavi s proizvodnjo in trženjem tudi na lokalnih trgih.
IV/A.15	[RP] člen 28	Kmetijsko-okoljsko-podnebni ukrepi	Ta ukrep spodbuja upravljavce zemljišč, da uporabljajo kmetijske prakse, ki prispevajo k varstvu okolja, krajine, naravnih virov ter blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. To lahko zajema ne samo okoljsko koristne izboljšave pri kmetovanju, ampak tudi ohranitev obstoječih koristnih praks.
IV/A.16	[RP] člen 29	Ekološko kmetovanje	Ta ukrep se osredotoča na podporo pri preusmerjanju in/ali ohranjanju praks in metod ekološkega kmetovanja, da bi se kmete spodbujalo k sodelovanju v takšnih shemah in tako odzvalo na povpraševanje družbe po uporabi okolju prijaznih kmetijskih praks.
IV/A.17	[RP] člen 30	Plačila v okviru območij Natura 2000 in na podlagi okvirne direktive o vodah	Ta ukrep zagotavlja kompenzacijsko podporo upravičencem, ki se soočajo s posebnimi omejitvami zaradi posebnih obveznih zahtev na zadevnih območjih, ki izhajajo iz izvajanja direktiv o pticah in habitatih ter okvirne direktive o vodah, v primerjavi s položajem kmetov in gozdarjev na območjih brez navedenih omejitev.
IV/A.18	[RP] člen 31	Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	Ta ukrep zagotavlja podporo upravičencem, ki se soočajo zlasti z omejitvami, ker so na gorskih območjih ali drugih območjih z naravnimi ali s posebnimi omejitvami.

IV/A.19	[RP] člen 33	Dobro počutje živali	Ta ukrep zagotavlja izplačila kmetom, ki se prostovoljno obvežejo, da bodo izvajali operacije, ki zajemajo eno ali več obveznosti na področju dobrobiti živali.
IV/A.20	[RP] člen 34	Gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov	Ta ukrep je odziv na potrebe po spodbujanju trajnostnega upravljanja in izboljševanja gozdov in drugih gozdnih zemljišč, vključno z ohranjanjem in izboljševanjem virov biotske raznovrstnosti, vode in prsti ter bojem proti podnebnim spremembam, pa tudi potrebo po ohranjanju gozdnih genskih virov, vključno z dejavnostmi, kot je razvoj različnih gozdnih vrst za prilagoditev posebnim lokalnim razmeram.
IV/A.21	[RP] člen 35	Sodelovanje	Ta ukrep spodbuja oblike sodelovanja, ki vključujejo najmanj dva subjekta in katerih cilj je med drugim razvijati: pilotne projekte, nove proizvode, prakse, procese in tehnologije v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju, turistične storitve, kratke dobavne verige in lokalne trge, skupne projekte/prakse v zvezi z okoljem/podnebnimi spremembami, projekte za trajnostno zagotavljanje biomase, strategije lokalnega razvoja zunaj pristopa LEADER, načrt za upravljanje gozdov in diverzifikacijo v dejavnosti „socialnega kmetijstva“.
IV/A.22	[RP] člen 36	Obvladovanje tveganja	Ta ukrep predstavlja nov sklop instrumentov za obvladovanje tveganj in nadgrajuje možnosti, ki trenutno obstajajo v podporo zavarovanjem in vzajemnim skladom prek nacionalnih proračunov za neposredna plačila kot pomoč kmetom, ki so izpostavljeni vse večjim gospodarskim in okoljskim tveganjem. Ukrep uvaja tudi instrument za stabilizacijo dohodka za nadomestila kmetom zaradi izrednega zmanjšanja dohodka.
IV/A.23	[RP] člen 40	Financiranje dopolnilnih nacionalnih neposrednih plačil za Hrvaško	Ta ukrep kmetom, ki so upravičeni do dopolnilnih nacionalnih neposrednih plačil na Hrvaškem, zagotavlja dopolnilno plačilo v okviru drugega stebra.
IV/A.24	[SSO] člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/20 13	Podpora za lokalni razvoj v okviru pristopa LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost)	Ta ukrep je namenjen ohranjanju pristopa LEADER kot celostnega teritorialnega razvojnega orodja na podregionalni („lokalni“) ravni, ki bo neposredno prispevalo k uravnoteženemu teritorialnemu razvoju podeželskih območij, kar je eden od splošnih ciljev politike razvoja podeželja. Podpora za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost [LEADER v okviru EKSRRP] zajema: (a) stroške pripravljalne podpore, ki zajema krepitev zmogljivosti, usposabljanje in mrežno povezovanje za pripravo in izvajanje strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, (b) izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, (c) pripravo in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine, (d) tekoče stroške, vezane na upravljanje izvajanja strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, (e) animacijo strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.
IV/A.25	[RP] členi 51– 54	Tehnična pomoč	Ta ukrep daje državam članicam možnost, da zagotovijo tehnično pomoč za ukrepe, ki podpirajo upravne zmogljivosti, povezane z upravljanjem skladov ESI. Ti ukrepi lahko obravnavajo pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in komuniciranje, mrežno povezovanje, reševanje sporov ter nadzor in revizijo programov razvoja podeželja.

V/B Ukrepi iz poglavja I naslova IV Uredbe (ES) št. 1698/2005

Os 1: Izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja: člen 20			
Pomoč, namenjena konkurenčnosti v kmetijskem in gozdarskem sektorju			
V/B.1.1	Člen 21	(a) Ukrepi za spodbujanje znanja in krepitev človeškega potenciala	Poklicno usposabljanje in dejavnosti informiranja, vključno s širjenjem znanstvenih dosežkov in inovativnih praks, namenjenih osebam, ki delujejo v sektorjih kmetijstva, gozdarstva in prehrane: cilj ukrepa je spodbujati tehnično in ekonomsko usposabljanje, informiranje in širjenje znanja v zvezi s kmetijstvom, pridelavo hrane in gozdarstvom, vključno z obvladovanjem novih informacijskih tehnologij, ter ustrezno zavedanje o pomembnosti kakovosti proizvodov, rezultatov raziskav in trajnostnega upravljanja z naravnimi viri, vključno z uporabo proizvodnih praks, ki so v skladu z ohranjanjem in izboljševanjem krajine ter varovanjem okolja.
V/B.1.2	Člen 22		Vzpostavitev kmetij mladih kmetov: cilj ukrepa je olajšati zagon dejavnosti kmetov, ki so mlajši od 40 let in prvič vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo, in kasnejše strukturno prilagajanje njihovih gospodarstev.
V/B.1.3	Člen 23		Zgodnje upokojevanje kmetov in kmetijskih delavcev: cilj ukrepa je olajšati strukturno prilagajanje prevzetih kmetijskih gospodarstev s pomočjo ukrepov za lažji zagon dejavnosti mladih kmetov ali s prenosom gospodarstva z namenom njegovega povečanja. Podpora je na voljo za kmete in kmetijske delavce, stare najmanj 55 let, ki se odločijo za prenehanje kmetovanja oziroma za prenehanje z delom na kmetiji. Ta ukrep je bil v programskem obdobju 2014–2020 ukinjen.
V/B.1.4	Člen 24		Uporaba svetovalnih storitev s strani kmetov in lastnikov gozdov: cilj podpore kmetom in lastnikom gozdov pri uporabi storitev svetovanja in pomoči pri upravljanju je omogočiti izboljšanje trajnostnega upravljanja njihovih gospodarstev. Podpora, ki je na voljo v okviru tega ukrepa, prispeva h kritju stroškov uporabe svetovalnih storitev.
V/B.1.5	Člen 25		Ustanavljanje služb za pomoč pri upravljanju kmetij, nadomeščanje na kmetijah, kmetijsko in gozdarsko svetovanje: podpora, ki je na voljo v okviru tega ukrepa, krije stroške, nastale pri ustanovitvi služb za pomoč pri upravljanju kmetij, nadomeščanje na kmetijah ter kmetijsko in gozdarsko svetovanje.
V/B.1.6	Člen 26		(b) Ukrepi za prestrukturiranje in razvoj fizičnega potenciala ter za spodbujanje inovativnosti
V/B.1.7	Člen 27		Izboljševanje gospodarske vrednosti gozdov: ta ukrep zagotavlja podporo za zasebne lastnike gozdov (oziroma njihova združenja) ali občine (oziroma njihove zveze) za izvedbo naložb, katerih cilj je izboljšanje in širjenje gospodarske vrednosti njihovih gozdov, ali za povečanje diverzifikacije proizvodnje in krepitev tržnih priložnosti.
V/B.1.8	Člen 28		Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom: ta ukrep zagotavlja podporo za materialne in/ali nematerialne naložbe, katerih cilj je izboljšanje predelave in trženja osnovnih kmetijskih in gozdarskih proizvodov.
V/B.1.9	Člen 29		Sodelovanje pri razvoju novih proizvodov, proizvodnih postopkov in tehnologij na področjih kmetijstva in prehrane ter gozdarstva: ta ukrep podpira in spodbuja sodelovanje med kmeti, živilsko in predelovalno industrijo ter drugimi udeleženci za zagotovitev, da

			sektorji kmetijstva in prehrane ter gozdarstva lahko izkoristijo tržne priložnosti s pomočjo široko razvejenih inovativnih pristopov pri razvoju novih proizvodov, proizvodnih postopkov in tehnologij.
V/B.1.10	Člen 30		Izboljševanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva: podpora se nanaša na dejavnosti, ki so povezane z dostopom do kmetijskih in gozdnih zemljišč, komasacijami in izboljšanjem zemljišč, oskrbo z energijo in upravljanjem z vodnimi viri.
V/B.1.11	Člen 20(b)(vi)		Obnavljanje proizvodnega potenciala kmetijstva, ki ga prizadenejo naravne nesreče, in uvajanje ustreznih preventivnih dejavnosti: ta ukrep zagotavlja podporo za obnovitvene in preventivne ukrepe pred naravnimi nesrečami kot prispevek k osi za konkurenčnost kmetijskega sektorja.
V/B.1.12	Člen 31	(c) Ukrepi za izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje in proizvodov	Pomoč kmetom pri prilagajanju zahtevnim standardom, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti: cilj tega ukrepa je spodbujanje kmetov, da hitreje uvajajo zahtevne standarde, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti o okolju, javnem zdravju, zdravju živali in rastlin, dobrem počutju živali in varstvu pri delu, ter da te standarde tudi spoštujejo. Ukrep delno krije stroške in izpad dohodka, ki jih imajo kmetje pri izvajanju standardov. Ta ukrep je bil v programskem obdobju 2014–2020 ukinjen.
V/B.1.13	Člen 32		Podpora kmetom, ki sodelujejo v shemah kakovosti hrane: ta ukrep zagotavlja podporo kmetom, ki sodelujejo v shemah Skupnosti ali nacionalnih programih kakovosti hrane, da bi se potrošnikom zagotovila kakovost proizvodov oziroma proizvodnih postopkov, ki so rezultat sodelovanja kmetov v tovrstnih shemah, in s tem dosegla dodana vrednost osnovnih kmetijskih proizvodov ter okrepile tržne priložnosti.
V/B.1.14	Člen 33		Podpora skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, ki so vključeni v sheme kakovosti hrane: podpora se zagotovi skupinam proizvajalcev za obveščanje potrošnikov in predstavljanje proizvodov v okviru shem kakovosti, da se izboljša zavest potrošnikov o obstoju in specifikacijah proizvodov, proizvedenih v okviru navedenih shem kakovosti.
V/B.1.15	Člen 34	(d) Prehodni ukrepi za Češko, Estonijo, Ciper, Latvijo, Litvo, Madžarsko, Malto, Poljsko, Slovenijo in Slovaško	Podpora za delno samooskrbna kmetijska gospodarstva, ki so v postopku prestrukturiranja: podpora v okviru tega ukrepa je zagotovljena kmetijskim gospodarstvom, ki proizvajajo predvsem za lastne potrebe. Ta ukrep je bil v programskem obdobju 2014–2020 ukinjen.
V/B.1.16	Člen 35		Podpora za ustanavljanje skupin proizvajalcev: podpora se zagotovi za olajšanje ustanovitve in administrativnega delovanja skupin proizvajalcev. Ta ukrep je bil v programskem obdobju 2014–2020 ukinjen.
V/B.1.17	Člen 25a Uredbe (ES) št. 1974/2006		Zagotavljanje storitev kmetijskega svetovanja in širitve v Bolgariji in Romuniji.
V/B.1.18	Člen 35a		Podpora se zagotovi kmetijskim gospodarstvom, ki so v postopku prestrukturiranja zaradi reforme skupne ureditve trgov.
Os 2: Izboljšanje okolja in podeželja: člen 36			
V/B.2.1	Člen 37	(a) Ukrepi, ki so namenjeni trajnostni rabi kmetijskih zemljišč	Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorskih območjih: plačila zaradi omejenih možnosti na gorskih območjih v okviru neprekinjene uporabe kmetijskih zemljišč prispevajo k ohranjanju podeželja ter ohranjanju in spodbujanju trajnostnih sistemov kmetovanja.
V/B.2.2	Člen 37		Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja: plačila zaradi omejenih možnosti na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja, v okviru neprekinjene uporabe kmetijskih zemljišč prispevajo k ohranjanju podeželja ter ohranjanju in spodbujanju trajnostnih sistemov kmetovanja.

V/B.2.3	Člen 38		Plačila v okviru območij Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/ES: ta plačila so na voljo kmetom kot pomoč za lažje soočanje s posebnimi omejitvami na določenih območjih, ki izhajajo iz izvajanja Direktive Sveta 79/409/EGS o ohranjanju prosto živečih ptic in Direktive Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, da se s tem prispeva k učinkovitemu upravljanju območij Natura 2000, pa tudi kot pomoč kmetom za lažje soočanje z omejitvami na območjih povodij, ki izhajajo iz izvajanja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike upravljanja z vodami.
V/B.2.4	Člen 39		Kmetijsko-okoljska plačila: ta plačila krijejo stroške in izpad dohodka, ki jih imajo kmetje in drugi upravljalci zemljišč zaradi svojih prostovoljno prevzetih obveznosti, da uporabljajo metode kmetijske proizvodnje, ki so združljive z varstvom in izboljšanjem okolja, krajine in njenih značilnosti, naravnih virov, tal in genetske raznovrstnosti.
V/B.2.5	Člen 40		Plačila za dobro počutje živali: ta plačila krijejo stroške in izpad dohodka, ki jih imajo kmetje zaradi svojih prostovoljno prevzetih obveznosti, da sprejmejo standarde živinoreje, ki presegajo ustrezne obvezne standarde.
V/B.2.6	Člen 41		Podpora za neproizvodne naložbe: podpora je na voljo za naložbe neprofitnega značaja, kadar so potrebne za izpolnjevanje obveznosti, sprejetih v okviru kmetijsko-okoljskih shem ali drugih kmetijsko-okoljskih ciljev, oziroma kadar na kmetijah povečujejo javno uporabnost območij Natura 2000 in drugih območij visoke naravne vrednosti.
V/B.2.7	Člen 43	(b) Ukrepi, ki so namenjeni trajnostni rabi gozdnih zemljišč	Prvo pogozdovanje kmetijskih površin: pomoč se zagotovi kmetom za prvo pogozdovanje kmetijskih zemljišč, tj. kjer so bile sprejete kmetijske prakse. Plačila krijejo stroške zagona dejavnosti in vzdrževanja, pa tudi izpad dohodka, ki je posledica pogozdovanja.
V/B.2.8	Člen 44		Prva vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih: podpora se odobri kmetom, da s povezovanjem sistemov ekstenzivnega kmetijstva in gozdarskih sistemov ustvarijo kmetijsko-gozdarske sisteme. Podpora krije stroške zagona dejavnosti.
V/B.2.9	Člen 45		Prvo pogozdovanje nekmetijskih površin: podpora se zagotovi za pogozdovanje nekmetijskih površin. Plačila vključujejo stroške zagona dejavnosti in v primeru zapuščenih kmetijskih površin tudi letno premijo.
V/B.2.10	Člen 46		Plačila v okviru Nature 2000: namenjena so zagotavljanju podpore zasebnim lastnikom gozdov oziroma njihovim združenjem za povračilo stroškov in izpada dohodka, nastalih zaradi omejitve rabe gozdov in površin z drugim gozdnim rastjem v okviru pravnega izvajanja direktiv 79/409/EGS in 92/43/EGS.
V/B.2.11	Člen 47		Gozdarsko-okoljska plačila: podpora je namenjena upravičencem, ki prostovoljno prevzamejo gozdarsko-okoljske obveznosti za obdobje od pet do sedem let.
V/B.2.12	Člen 48		Obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov in uvajanje preventivnih ukrepov: podpora je namenjena za obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov, ki so bili poškodovani ob naravnih nesrečah ali požarih, in za uvedbo ustreznih preventivnih ukrepov.
V/B.2.13	Člen 49		Podpora za neproizvodne naložbe: ta podpora je na voljo za naložbe v gozdove, povezane z izpolnjevanjem obveznosti, sprejetih na podlagi gozdarsko-okoljskih obveznosti ali drugih okoljskih ciljev, ki povečujejo javno uporabnost gozda in površin z drugim gozdnim rastjem na zadevnem območju.

Os 3: Kakovost življenja na podeželskih območjih in diverzifikacija podeželskega gospodarstva: člen 52

V/B.3.1	Člen 53	(a) Ukrepi za diverzifikacijo podeželskega gospodarstva	Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti: cilj tega ukrepa je zagotoviti podporo za podeželsko prebivalstvo pri diverzifikaciji kmetijskih dejavnosti v smeri nekmetijskih dejavnosti in razvoju nekmetijskega sektorja ter spodbujanju zaposlovanja.
V/B.3.2	Člen 54		Podpora za ustanavljanje in razvoj mikropodjetij z namenom spodbujanja podjetništva in razvoja gospodarske strukture: cilj tega ukrepa je diverzifikacija kmetijskih dejavnosti v smeri nekmetijskih dejavnosti s pomočjo podpore pri ustanavljanju mikropodjetij, ki spodbujajo podjetništvo na podeželskih območjih.
V/B.3.3	Člen 55		Spodbujanje turističnih dejavnosti: podpora je namenjena mali infrastrukturi, kot so informacijski centri in označevanje turističnih znamenitosti, rekreacijski infrastrukturi, kot so objekti za dostop do naravnega okolja in manjši nastanitveni objekti, ter razvoju in/ali trženju turističnih storitev v povezavi s podeželskim turizmom.
V/B.3.4	Člen 56	(b) Ukrepi za izboljšanje kakovosti življenja na podeželskih območjih	Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo: ta ukrep podpira izboljšanje osnovnih storitev, vključno z dostopom do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) ter izvajanjem naložb. Ukrep vključuje podporo za vzpostavitev osnovnih storitev, vključno s kulturnimi dejavnostmi in dejavnostmi za prosti čas, ki se nanašajo na vas ali skupino vasi, in ustrezne male infrastrukture.
V/B.3.5	Člen 52(b)(ii)		Obnova in razvoj vasi: cilj tega ukrepa je podpreti razvoj vasi.
V/B.3.6	Člen 57		Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja: ta ukrep je namenjen podpori pri pripravi načrtov za zaščito in upravljanje v povezavi z območji Natura 2000 in drugimi območji visoke naravne vrednosti, pri dejavnostih okoljskega ozaveščanja in naložbah, povezanih z vzdrževanjem, obnavljanjem in izboljšanjem naravne dediščine in razvojem območij z visoko naravno vrednostjo. Ukrep podpira tudi študije in naložbe, povezane z vzdrževanjem, obnavljanjem in izboljšanjem kulturne dediščine.
V/B.3.7	Člen 58		(c)
V/B.3.8	Člen 59	(d)	Ukrep za pridobitev strokovnih znanj in animacija z namenom priprave in izvedbe lokalne razvojne strategije. V okviru tega ukrepa se zagotovi podpora za preučevanje območja in lokalno razvojno strategijo, na primer usposabljanje osebja, ki sodeluje pri pripravi in izvedbi lokalne razvojne strategije; promocija in usposabljanje vodij ter izvajanje s strani zasebnih-javnih partnerstev.

Os 4: Leader: člen 61

Cilj ukrepa Leader je podpirati izvajanje projektov lokalnega razvoja in sodelovanja, pa tudi pridobivanje strokovnih znanj za vodenje lokalnih akcijskih skupin.

V/B.4.1	Člen 63	(a) Lokalne razvojne strategije	Konkurenčnost (ukrep 411)
V/B.4.2			Okoljsko upravljanje/gospodarjenje z zemljišči (ukrep 412)
V/B.4.3			Kakovost življenja/diverzifikacija (ukrep 413)
V/B.4.4	Člen 68(2)(b)		Čezmejno in medregionalno sodelovanje
V/B.4.5	Člen 63(c)		Vodenje lokalne akcijske skupine, pridobivanje strokovnih znanj, animacija
V/B.4.6	Člen 66		Tehnična pomoč
V/B.4.7	Člen 39a Uredbe (ES) št. 1974/2006		Dopolnilna neposredna plačila v Bolgariji in Romuniji (ukrep 611)

VI/A Ukrepi za informiranje in promocijo iz Uredbe (EU) št. 1144/2014

VI/A.1	Ukrepi za informiranje in promocijo	Ukrepi za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo ter o nekaterih živilskih proizvodih iz kmetijskih proizvodov, ki se izvajajo na notranjem trgu ali v tretjih državah, kot je navedeno v Uredbi (EU) št. 1144/2014, se lahko v celoti ali delno financirajo iz proračuna Unije po pogojih iz navedene uredbe. Ti ukrepi se izvajajo v obliki programov informiranja in promocije.
--------	-------------------------------------	---

VI/B Ukrepi za informiranje in promocijo iz Uredbe Sveta (ES) št. 3/2008

VI/B.1	Ukrepi za informiranje in promocijo	Ukrepi za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo ter za metodo njihove proizvodnje ter o živilskih proizvodih iz kmetijskih proizvodov, ki se izvajajo na notranjem trgu ali v tretjih državah, kot je navedeno v členu 2 Uredbe (ES) št. 3/2008, se lahko v celoti ali delno financirajo iz proračuna Skupnosti po pogojih iz te uredbe. Ti ukrepi se izvajajo v okviru programa informiranja in promocije.
--------	-------------------------------------	---

VI/C Ukrepi iz Uredbe (ES) št. 247/2006 in Uredbe (EU) št. 228/2013 Evropskega parlamenta in Sveta

VI/C.1	POSEI	Pomoč se odobri za naslednji ukrep: POSEI je specifičen kmetijski režim, katerega cilj je upoštevati omejitve najbolj oddaljenih regij, kakor to določa člen 349 PDEU. Vsebuje dva glavna elementa: posebni režim preskrbe in ukrepi za podporo lokalni proizvodnji. Cilj prvega je zmanjšati dodatne stroške za preskrbo z osnovnimi proizvodi, ki izhajajo iz odročnosti teh regij (prek pomoči za proizvode iz EU in oprostitve uvoznih dajatev za proizvode iz tretjih držav), cilj drugega pa je pomagati pri razvoju lokalnega kmetijskega sektorja (neposredna plačila in tržni ukrepi). POSEI omogoča tudi financiranje programov zdravstvenega varstva rastlin.
--------	-------	---

VI/D Ukrepi iz Uredbe (EU) št. 229/2013 Evropskega parlamenta in Sveta

VI/D.1	Manjši egejski otoki	Pomoč se odobri za naslednji ukrep: režim za manjše egejske otoke je podoben režimu POSEI, vendar nima iste pravne podlage v Pogodbi in deluje v manjšem obsegu kot POSEI. Vključuje posebni režim preskrbe (vendar omejen na pomoč za proizvode iz EU) in ukrepe za podporo lokalnih kmetijskih dejavnosti v obliki dopolnilnih plačil za izrecno opredeljene lokalne proizvode.
--------	----------------------	--